O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor

F.S. Sharipov

2024 yil “___” 08

MOLIYA ASOSLARI

FANI BO`YICHA

SILLABUSI

(Kunduzgi va kechki ta’lim shakli uchun)

Bilim sohasi: 400 000 - Biznes, boshqaruv va huquq

Ta’lim sohas: 410 000 - Biznes va boshqaruv

Ta’lim yo‘nalishi: 60310400- Iqtisodiy xavfsizlik

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
"Iqtisodiyot" fakulteti
Ikkinchi va kechki ta'lim bo'limi
uchun
60310400- Iqtisodiy xavfsizlik

Fan nomi:	**MOLIYA**
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	FINBAS6
Yil:	2
Semestr:	3
Ta`lim shakli:	Kunduzgi va kechki
Mashg`ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma`ruza	36
Amaliy mashg`ulotlar	36
Laboratoriya mashg`ulotlar	-
Seminar	-
Mustaqil ta`lim	108
Kredit miqdori	6
Baholash shakli:	Yozma
Fan tili:	O`zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	"Moliya asoslari" fanining asosiy maqsadi talabalarda moliya, moliyaviy siyosat, moliyaviy munosabatlar, pul oqimlari harakati, moliyaviy boshqaruv, moliyaviy yangiliklar, pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlili, moliyaviy hisobotlar, davlat va nodavlat moliyaviy muassasalarning moliyaviy faoliyati, moliyaviy risklar, startaplarni moliyalashtirish, moliyaviy nazoratni tashkil asoslari, sug'urta va boshqa shu kabi moliyaviy tushunchalar bo'yicha yo'nalishga mos bilim, ko'nikma va malaka shakllantirish hisoblanadi.
Fanni o`zlashtirish uchun zarur boshlang`ich bilimlar	
1	Ekonometrika (MTE1114)
2	Iqtisodiyot nazariyasi (ECONOM6)
3	Mikroiqtisodiyot (MICROE6)
4	Makroiqtisodiyot (MAKROEC6)

Ta`lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jixatidan:
TN1	moliya sohasidagi xodimlariga qo'yiladigan kasbiy talablar;
TN2	moliya tizimi faoliyatida axborot-kommunikatsion texnologiyalarning o'rni;
TN3	moliyaning mohiyati, funksiyalari va vazifalari;
TN4	moliya tizimining tarkibi;
TN5	moliyaviy qarorlarning farqli jihatlari;
TN6	moliyaviy siyosat va uning tarkibiy qismlari;
TN7	moliyaviy boshqaruv haqida ***tasavvurga ega bo'lishi;***
	Ko`nikma jixatidan:
TN8	moliya tizimida sug'urta munosabatlarini takomillashtirish;
TN9	moliyaviy risklarning mohiyati va ularning turlari;
TN10	kichik biznes moliyasining o'ziga xos xususiyatlari;
TN11	startaplarni moliyalashtirish;
TN12	moliyaviy hisobot: mazmuni, vazifalari va turlari;
TN13	xalqaro moliya munosabatlari;
TN14	xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning moliyaviy resurslari;
TN15	asosiy va aylanma kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlari;
TN16	moliyaviy nazoratni tashkil etish asoslari;
TN17	moliyaviy risklar nazariyasi;
TN18	xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning ishlab chiqarish chiqimlari, foydasi va rentabelligini hisoblash va amaliyotda qo'llash ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.***

Fan mazmuni		
	Mashg'ulotlar shakli: Ma'ruza(M)	**soatlar**
M1	Moliyaning mohiyati va funksiyalari	2
M2	Moliya tizimi	2
M3	Davlat moliyasi	2
M4	Davlat byudjeti	2
M5	Moliyaviy siyosat	2
M6	Moliyaviy boshqaruv	2
M7	Moliyaviy rejalashtirish va tartibga solish	2
M8	Moliyaviy nazorat	2
M9	Moliya va risklar	2
M10	Moliyaviy innovatsiyalar va texnologiyalarning rivojlanishi	2
M11	Moliyaviy bozorlar	2
M12	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyasini mohiyati va funksiyalari	2
M13	Aylanma kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlari	2
M14	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning harajatlari	2
M15	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning foydasi va rentabelligi	2
M16	Startaplarni moliyalashtirish	2

M17	Davlat krediti	2
M18	Sug'urtaning mohiyati va funksiyalari	2
	Jami	36 soat

	Mashg'ulotlar shakli: Amaliy mashg'ulot (A)	Soatlar
A1	Moliyaning mohiyati va funksiyalari	2
A2	Moliya tizimi	2
A3	Davlat moliyasi	2
A4	Davlat byudjeti	2
A5	Moliyaviy siyosat	2
A6	Moliyaviy boshqaruv	2
A7	Moliyaviy rejalashtirish va tartibga solish	2
A8	Moliyaviy nazorat	2
A9	Moliya va risklar	2
A10	Moliyaviy innovatsiyalar va texnologiyalarning rivojlanishi	2
A11	Moliyaviy bozorlar	2
A12	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyasini mohiyati va funksiyalari	2
A13	Aylanma kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlari	2
A14	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning harajatlari	2
A15	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning foydasi va rentabelligi	2
A16	Startaplarni moliyalashtirish	2
A17	Davlat krediti	2
A18	Sug'urtaning mohiyati va funksiyalari	2
	Jami	36 soat

№	Mustaqil ta'lim (MT)	Ajratil-gan soat
MT1	O'zbekiston Respublikasining moliya tizimi.	4
MT2	Moliyani boshqarishning mohiyati, zarurligi va ahamiyati.	4
MT3	Moliyani boshqarish organlari, ularning asosiy vazifalari, funksiyalari, huquq va vakolatlari.	4
MT4	O'zbekiston Respublikasi Moliya Vazirligi, uning moliyani boshqarishdagi vazifalari, huquq va majburiyatlari.	4
MT5	O'zbekiston Respublikasi Davlat Soliq qo'mitasi, uning moliyani boshqarishdagi vazifalari, huquq va majburiyatlari.	4
MT6	Moliyaviy nazoratning mohiyati, zarurligi tashkiliy shakllari.	4
MT7	Moliyaviy nazoratni tashkil etishning nazariy va huquqiy asoslari.	4
MT8	Umumdavlat nazorat organlari va ularning moliyaviy nazoratni tashkil etishi.	4
MT9	Inson hayotida kasbiy ta'limni moliyalashtirishning dolzarbligi.	4
MT10	O'zbekiston Respublikasida davlat moliyaviy resurslari, ularning manbalari, ishlatish yo'nalishlari.	4
MT11	O'zbekiston Respublikasi byudjet tizimini isloh qilishning dolzarb muammolari.	4
MT12	Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida byudjet siyosatining xususiyatlari va vazifalari.	4
MT13	Bozor islohotlari sharoitida davlat ijtimoiy siyosatining moliyaviy muammolari.	4
MT14	Moliyaning zamonaviy konsepsiyalari va ularning hozirgi zamon xususiyatlari.	4
MT15	Moliyaviy bozorning mohiyati, zarurligi, asosiy vazifalari va turlari.	4
MT16	Moliyaviy bozor va uning moliyaviy resurslardan samarali foydalanishni ta'minlashdagi ahamiyati.	4
MT17	Moliya tizimi rivojlanishining asosiy yo'nalishlari.	4
MT18	Uzoq muddatli moliyalashtirishning mohiyati va manbalari.	4
MT19	Qisqa muddatli moliyalashtirishda pul okimining o'rni va ahamiyati.	4
MT20	Moliyaviy oqimlar va ularni boshqarish.	4
MT21	Innovatsion iqtisodiyot sharoitida Moliyaviy innovatsiyalar va texnologiyalarning ahamiyati	4
MT22	O'zbekistonda raqamli moliyani rivojlantirish va kripto-birjalar faoliyatini tashkil etish masalalari	4
MT23	Xalqaro moliya va jahon taraqqiyotida uning roli	2
MT24	Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida korxonalar moliyasini tashkil qilishni takomillashtirish.	4
MT25	Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida korxonalarning moliyaviy resurslarining zarurligi.	4
MT26	Korxona moliyaviy barqarorligida moliyaviy rejalashtirishning roli	4
MT27	Korxona faoliyatini tashkil etishda qarz mablag'lari o'rni va ahamiyati.	4

MT28	Pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlili.	4
MT29.	Sof joriy qiymat qoidasining investitsion qarorlar qabul qilishdagi o'rni va ahamiyati.	4
MT30.	Inson hayotida moliyaviy rejalashtirishning axamiyati.	4
MT31.	Moliyaviy hisobotlar va ularning korxona faoliyatini baholashda tutgan o'rni.	4
MT32.	Moliyaviy koyeffitsentlar asosida tahlil samaradorligini oshirish.	4
MT33.	Diversifikatsiya - riskni kamaytirish yo'nalishi sifatida.	4
MT34.	Mintaqaviy va butun dunyoviy moliyaviy tashkilotlar faoliyati.	4
MT35.	Moliyaviy koeffitsiyentlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqliklar.	4
MT36	Investitsion qarorlarni qabul qilishda sharoit va loyihalar tahlili.	4
MT37	Investitsion portfelni boshqarishning axamiyati.	4
MT38	Investitsion qarorni moliyalashtirish yo'llari	4
MT39	Foiz stavkasiga hisob-kitob pul birligining ta'siri.	4
MT40	Moliyaviy bozorda korporativ qimmatli qog'ozlarning o'rni	4
MT41	Moliyaviy vositachilar va ularning turlari.	4
	JAMI:	**108 soat**

	Asosiy adabiyotlar
1	Боди З., Мертон Р. Финансы. Учебник. Пер. с англ. – М.: "Вильямс", 2007.
2	Malikov T., Olimjonov O. Moliya. Darslik. – T.: "Iqtisod-moliya", 2019. - 920 b.
3	Malikov T. Moliya. O'quv qo'llanma. – T: "Iqtisod-moliya", 2018. -274 b.
4	T.S.Malikov. Moliya: amaliy jihatlar. (O'quv qo'llanma). – T.: «Nihol print» OK, 2022. - 372 b.
5	Zaynalov J.R., Xusanov B.Sh., Aliyeva S.S., Latipova Sh.M. Davlat byudjeti. O'quv qo'llanma. – Toshkent: "Iqtisod-Moliya", 2021. 316 b.
6	Nurmuhammedova B.I., Hamdamov Sh.X. Davlat moliyasi. Darslik. – T.: "Iqtisod-Moliya", 2021. 436 b.
7	Финансы: учебник / Ю. С. Долганова, Н. Ю. Исакова, Н. А. Истомина [и др.]; под общ. ред. канд. экон. наук, доц. Н. Ю. Исаковой; Мин-во обр. и науки РФ. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2019. – 336 с.
8	Frederic S. Mishkin, Stanley G. Eakins Financial market and institutions, United Kingdom 2024
	Qo'shimcha adabiyotlar
1	Zaynalov J.R., Xusanov B.Sh., Aliyeva S.S., Ro'zibayeva N.X. va b. Moliya bozori: Darslik -T.: "Iqtisod-moliya", 2020. - 480 b.
2	Zaynalov J.R., Xodjayev E.N., Xusanov B.Sh., Ro'zibayeva N.X. va b. Investitsiya: Darslik -T.: "Iqtisod-moliya", 2020. - 316 b.
3	«Технология блокчейн: то, что движет финансовой революцией сегодня / Дон Тапскотт, Алекс Тапскотт; [пер. с англ. К. Шашковой, Е. Ряхиной]»: Эксмо; Москва; 2017
	Internet-saytlar
4	www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasining hukumat portali.
5	www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
6	www.imf.uz - O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya Vazirligi rasmiy sayti.
7	www.cbu.uz - O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki rasmiy sayti.
8	www.stat.uz - O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Huzuridagi Statistika Agentligi
9	www.soliq.uz - O'zbekiston Respublikasi O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi Soliq qo'mitasi rasmiy sayti.
10	www.openbudget.uz - O'zbekiston Respublikasi "Ochiq byudjet" portali
11	www.scopus.com – xalqaro ilmiy ma'lumotlar bazasi.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a)5 baxo olish uchun talabaning bilim darajasi kuyidagilarga javob berishi lozim:

>fanning moxiyati va mazmunini tuliq yorita olsa;

>fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yul quymasa;

>fan buyicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy axamiyati haqida aniq tasavvurga ega bulsa;

>fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;

>berilgan savollarga aniq va lunda javob bera olsa;

>konspektga puxta tayyorlangan bulsa;

>mustaqil topshiriqlarni tuliq va aniq bajargan bulsa;

>fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni tuliq uzlashtirgan bulsa;

b)4 baxo olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

>fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bulsa;

>fan buyicha berilgan vazifa va topshiriklarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;

>fan buyicha berilgan savollarga gugri javob bera olsa;

>fan buyicha konspektini puxta shakllantirgan bulsa;

>fan buyicha mustaqil topshiriqlarni tuliq bajargan bulsa;

> fanga tegishli konunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni uzlashtirgan bulsa.

v)3 baxo olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

>fan haqida umumiy tushunchaga ega bulsa;

>fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yul quyilsa;
>bayon qilish ravon bulmasa;
>fan buyicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
>fan buyicha matn puxta shakllantirilmagan bulsa.

g)quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baxolanishi mumkin:
>U fan buyicha mashgulotlarga tayorgarlik kurilmagan bulsa;
>fan buyicha mashgulotlarga doir xech qanday tasavvurga ega bulmasa;
>U fan buyicha matnlarni boshqalardan kuchirib olganligi sezilib tursa;
>fan buyicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yul quyilgan bulsa;
>fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
>fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

FAN O‘QITUVCHISI TO‘G‘RISIDA MA’LUMOT

Muallif:	Ernazarov Nuriddin Elamonovich iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
E-mail:	n.ernazarov@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, “Moliya” kafedrasi
Taqrizchilar:	**I.Salamov** – SamVMI “Chorvachilikda iqtisodiy samaradorlik va buxgalteriya hisobi” kafedrasi dotsenti, i.f.n. **O.X.Oqbo‘tayev** - Samarqand viloyat Iqtisodiyot va moliya bosh boshqarmasi boshlig‘i o‘rinbosari

Mazkur Sillabus institut o‘quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 08 dagi 1 -sonli yig‘ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№S-09-04/1)

Mazkur Sillabus “Moliya” kafedrasining 2024 yil 26 08 dagi 1 -sonli yig‘ilish bayoni bilan maqullangan.

O‘quv-uslubiy boshqarmasi boshlig‘i I.E.Shodmonov

Fakultet dekani Sh.M.Islomov

Ikkinchi va kechki ta’lim bo‘limi boshlig‘i R.Samandarov

Kafedra mudiri J.R.Zaynalov

Tuzuvchi N.E.Ernazarov